Nmarné Kendöl Jutka

Advent projekt az identitás erősítéséhez

A tanítás módszertani, szakmai, szemléletbeli kultúrájának megújulása, a paradigmaváltás elkerülhetetlen. A pedagógus megújulása is szükséges. Az egyértelmű irányító szerep helyett a szakértői, segítői szerep az, amivel a tanulók önállósága növelhető. A tanár feladata nem a tudásátadás, hanem a tudáskonstrukcióhoz megfelelő pedagógiai környezet létrehozása. A tanulók önálló tevékenységének fejlesztése a kooperatív munkaformák előtérbe helyezésével érhető el. A tanulás társas folyamat, abban meghatározó szerepet játszik a társakkal kialakított diskurzus, a különböző megközelítések ütköztetése. A tanulási folyamatban a problémamegoldást, a konfliktusok elemzését és megoldását, a döntést, az együttműködést, a kompromisszumokat, a kritikus gondolkodás igényét, és az önszabályozó tanulást kell elősegíteni. *„Önszabályozó tanulásról akkor beszélhetünk, ha egy személy önmagát motiválja és a tanulási tevékenységét önállóan, önmagáért felelősen tervezi, strukturálja, vezérli és kontrollálja”* (Réthy, 2003, 47). A tanuló a tudást nem átveszi, nem közvetítik számára, hanem maga hozza létre önmagában, konstruálja.

A fenntartható oktatás kritériumai is a pedagógia megújulását teszik szükségessé. E szerint a valós élet közelítsen az iskolához. A tanulók ismerjék fel a természetben- társadalomban-gazdaságban jelentkező problémákat, azok ok-okozati összefüggéseit. Az oktatás során a tanulók olyan felhasználható ismeretek birtokába jussanak, melyekkel felelős állampolgárokká válhatnak. A konstruktív életvezetés kialakításához a projektoktatás, mint oktatási stratégia a legjobb eszköz a nevelők kezében (Kovátsné, 2006).

A környezetpedagógia célkitűzése a *konstruktív életvezetés;* oktatási stratégiája a *projektoktatás,* melynek megvalósulása kitágítja az iskolai kereteket, feltételezi a *tevékenységorientált iskolamodellt. (*Kováts-NM. , 2010) A konstruktív életvezetés, mint alapérték biztosítja a nevelési folyamat irányításában, szervezésében, a közösségfejlesztés és az egyén fejlesztésének harmóniáját. A konstruktív életvezetés szociálisan értékes és egyénileg is eredményes. A nevelés lényege az értékközvetítés, és feltételezi a felelős magatartás repertoárjának gyakoroltatását. Az ábra ennek fogalmi körét ábrázolja” (Kovátsné, 2006).

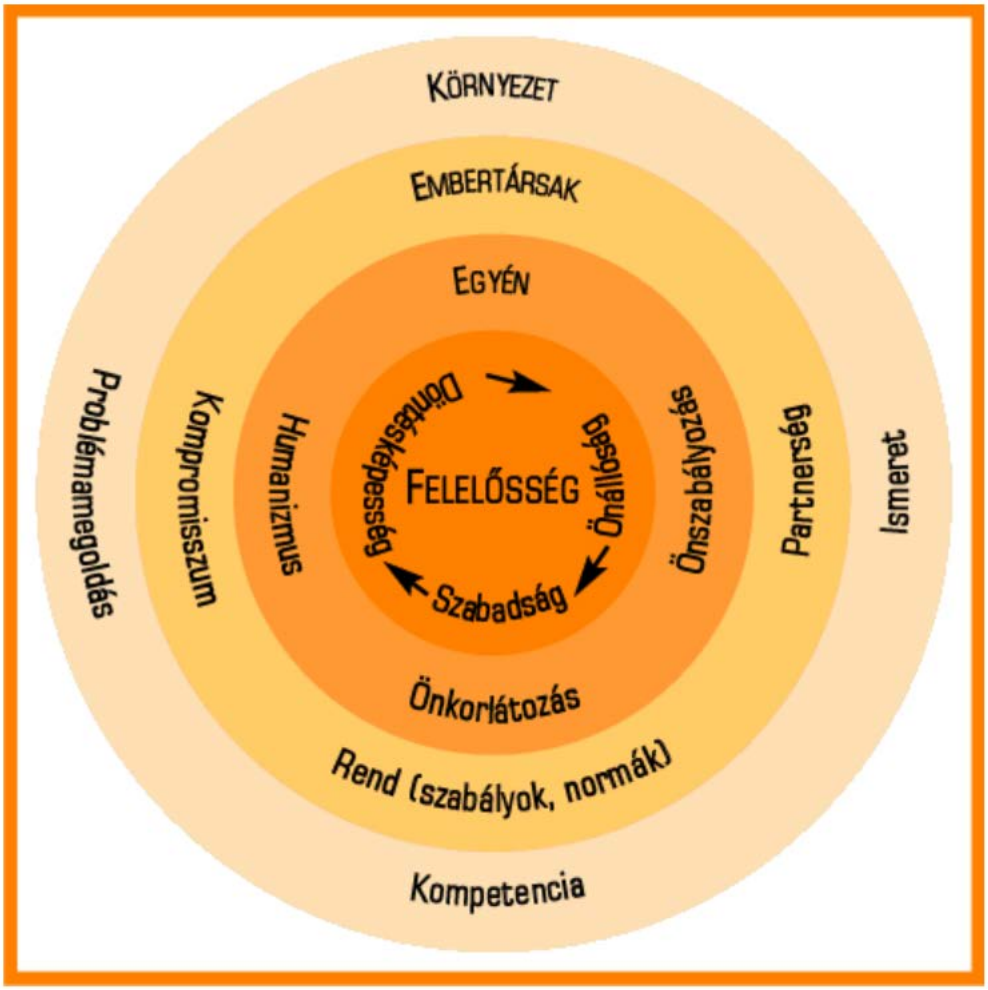

Forrás: Kovátsné, 2006

A felsőoktatásban a 2016. dec.16-i rendelettel kötelező a projektben való tanítás-tanulás. Kováts-Németh Mária által 22 éve kidolgozott és megvalósított *Erdőpedagógiai projekt* modellé vált Közép-Európában, amelynek elméleti koncepciója, a „harmóniaelmélet" különösen aktuális napjainkban. A program célja, hogy a testi-lelki egészség, a viselkedéskultúra, a környezetkultúra komplex tevékenységrendszerével formálja az egyén harmonikus fejlődését, kialakítsa benne a harmóniára törekvést. „A harmónia alapvető elemei: az egyén viszonya önmagához, az egyén viszonya embertársaihoz, az egyén viszonya a természethez. Megvalósulásának elsődleges színtere a természet, az erdő. Az integrált ismereteket tartalmazó projekt tartalma gyakorlatorientált. *Három fő blokkja: környezetkultúra, egészségkultúra, viselkedéskultúra".*

A **„Helyidentitás és viselkedéskultúra"** modulhoz kapcsolódó kihívások például: „ Az a tévhit, miszerint az ember akaratlagosan az értelem erejével teljesen új kultúrát tud a semmiből felépíteni, s hogy az elődök kultúráját porig kell rombolni; A helyidentitás, tájidentitás kérdésköre nem preferált téma". A **„Környezet és egészségmodul"** kihívásaiból kiemeltem a tradíció elvetését. (Kováts-NM, 2010. 170-171.o.) A fenti kihívásokra támaszkodva készítettem el **Adventi projektem**. A modul célkitűzése: Az identitás kialakítása, jelentőségének újrafelfedezés.

A probléma megoldását segítő tartalmak	**Módszerek**	**Tevékenységek, feladatok**
Az identitás, helyidentitás kérdésköre. A tradíció, a múlt átadásának fontossága, szociokulturális örökség, értékek.	beszélgetés, vita (2 óra)	Beszélgetés, vita: Az **önazonosság** fontos alkotóeleme a csoport –hovatartozás. A **nemzeti kötődés** a közösségnek és az egyénnek is fontos. Az egyén annál jobban érzi magát a bőrében, minél jobban kötődik családjához, lakóhelyéhez, nemzetéhez.
	kutatás (2 óra)	A helyidentitás fogalmának feltárása. A hagyományok, mint az adott társadalom értékrendjének, világszemléletének tükröződései. A lakóhely, lakókörnyezet kulturális értékeinek feltárása advent időszakában.
Kulcsszavak pszichikus közvetítő konstrukció az egyén és társadalom között, nemzet, lakóhely, helyidentitás, kulturális érték, adventi helyi szokások, hiedelmek, népi hagyományok, babonák, liturgikus és pogány szokások.	interjú (6 óra)	**Interjú** készítése lakóhelyén a saját családjában. Hol milyen szokások élnek az adventben. **Interjú** készítése helyi idős emberekkel, akik feleleventenek régi szokásokat. **Interjú** készítése a helyi plébánossal.
	gyűjtés (6 óra)	Gyűjtse össze azokat az ételeket, melyeket advent időszakában készítenek a saját családjában.
	alkotás (2X5 óra)	**Hagyományőrző füzet** készítése: Készítse el saját családja hagyományőrző füzetét, melyben szerepeljenek a szűk család hagyományai, ételei, italai, babonái, szokásai.

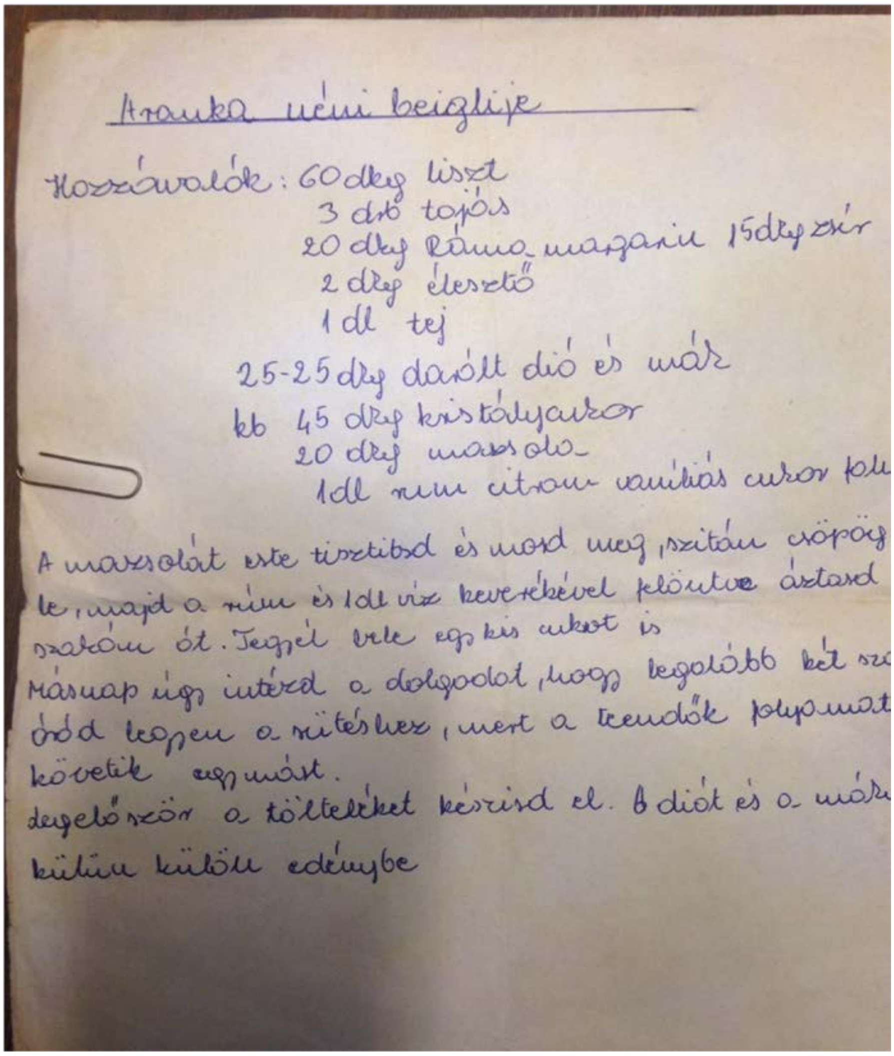

Aranka néni beiglije

Hozzávalók: 60 dkg liszt
3 drb tojás
20 dkg Ráma margarin 15 dkg zsír
2 dkg élesztő
1 dl tej
25-25 dkg darált dió és mák
kb 45 dkg kristálycukor
20 dkg mazsola
1 dl rum citrom vaníliás cukor

A mazsolát este tisztítsd és mosd meg, szitán csöpög
le, majd a rum és 1 dl víz keverékével felöntve áztasd
szobán át. Tegyél bele egy kis cukrot is
Másnap úgy intézd a dolgodat, hogy legalább két
órád legyen a sütéshez, mert a teendők folyamat
követik egymást.
Legelőször a tölteléket készítsd el. A diót és a mák
külön külön edénybe

Forrás: A szerző saját gyűjtése. Lásd még: 1. számú melléklet

Poszter készítése lakóhelyéről: lakóhelye értékeiről, hagyományairól, melyet bemutat a társainak.

Összefoglalva: Az **Ádventi projekt** olyan megoldásokat, mintákat kínál, melyek a globális kihívásokra is, de leginkább a helyidentitásunk erősítéséhez hozzájárulhatnak. A családok életvitelében bekövetkezett változások, a túlhajszolt, zaklatott életvitel, a bizonytalanság a család rendszerében élő egyénekre negatív hatással van. A régi nagycsaládokat felváltotta a szűk családmodell, melynek következménye lehet a hagyományozódás megszűnése is. A kulturális emlékezet a múlt, a jelen és a jövő közötti híd, mely segíti az egyént a világban való eligazodásban, „helyhez kötésében”, gyökereket ad.

Advent időszaka az elmélyülés időszaka. A projekt megvalósítása segít a családi kötődések, családi kapcsolatok elmélyítésében. Elődeinktől tanulnunk kell, elődeinket tisztelni kell, hiszen követendő példákat állítanak elénk. *„Elődeink tisztelete a nevelésben, a magatartás formálásában nélkülözhetetlen”* (Kováts-NM, 2010)

Hivatkozás:

Kovátsné Németh Mária (2008): A projektoktatás mint a fenntarthatóság oktatási stratégiája. In.: A tanítás-tanulás hatékony szervezése. Educatio. Bp.

Kováts-Németh Mária (2010): Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig, Comenius Kiadó, Pécs. 170-171.

Kovátsné Németh Mária (2006): Fenntartható oktatás és projektpedagógia. Új Pedagógiai Szemle.

Réthy Endréné (2003): Motiváció, tanulás, tanítás. Miért tanulunk jól vagy rosszul? Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 47.

Reményik Sándor: CSENDES CSODÁK

Ne várd, hogy a föld meghasadjon
És tűz nyelje el Sodomát.
A mindennap kicsiny csodái
Nagyobb és titkosabb csodák.
Tedd a kezedet a szívedre
Hallgasd, figyeld, hogy mit dobog,
Ez a finom kis kalapálás
Nem a legcsodásabb dolog?
Nézz a sötétkék végtelenbe,
Nézd a kis ezüstpontokat:
Nem csoda-e, hogy árva lelked
Feléjük szárnyat bontogat?
Nézd, árnyékod hogy fut előled,
Hogy nő, hogy törpül el veled.
Nem csoda ez? - s hogy tükröződni
Látod a vízben az eget?
Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hópelyhek az örömök,
Szitáló, halk szirom-csodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.

Melléklet:

Receptek, melyeket advent időszakában, a karácsonyi ünnepekre készítettek a szerző családjában. A recepteket agyagosszergényi születésű Németh Julianna gyűjtötte, az 1932. évtől.

…trétű krémes

Fél kg liszt Hajós 10 dkg zsír, 10 dkg por cukor. 1 1/2 dl tejbe 1 dkg szalalkálét feloldunk. A tésztát összegyúrjuk és két részre osztjuk, Tepsi hátán egyenként megsütjük.

Töltelékre. Fél kg cukrot kr. megpirítjuk fél liter tejjel felengedjük. Pór úl tejet kihagyjuk és tésztel …ntjük. Félig kihűlt masszához adhatunk egy vajat.

Diós lepény.

25 dkg liszt 15 dkg vaj 1 k. cukor kevés sütőpor 1 tojás, ezt citrom levével összeállítjuk, és két cipó ba osztjuk.

Töltelék:
5 tojás sárgáját kikeverjük 20 dkg cukorral 1, citrom héja és levével, hozzáadunk 20 dkg diót és a tojások habját.

Tésztája: egy db tojás 7 dkg zsír 5 dkg 15 dkg cukor 2 ev. k. olvasztott méz 2 evőkanál tej egy kis sütőpor. vagy szalalkáli 5 percig gőzön fő-zük. Ha lecsöpögtetük akkor 45 dkg lisztet adunk hozzá. és két la-pot sütünk belőle.

Töltelék. 20 dkg cukor 20 dkg vaj habosra keverjük. 4 dl tejjel 4 ka-nál lisztet sűrű pépé főzzük és hozzá adjuk a kikevert massza-hoz. Fele krémet rákenjük az egyik lapra, rumba mártott piskótát sorjába rakjuk rá-rákenjük a többi krémet ráborítjuk a másik lapot s. Te- csoki vagy cukor mázzal vonjuk be.

Mézes csók

2 dl mézet, 2 dl por-cukrot, 1 egész tojást 1 kávéskanál fahéjat
-"- szegfűszegport
-"- ~~[illegible]~~ szódabikarbónát
és kb. fél kg lisztet összegyúrunk, ha ragad még lisztet adunk hozzá.
Félujjnyi vastagra nyújtjuk, pogácsa-szaggatóval szaggatjuk. Tetejüket tojássárgájával megkenjük. Fél ha-sított mandulával v. darabolt dióval díszítjük.